

SANJA KNEŽEVIĆ:

Tomislav Marijan Bilosnić: *Velebit*, haiku, Udruga 3000 godina Za dar, Zadar, 2004.

U KOLIJEVCI HRVATSKE MITOLOGIJE

Tomislav Marijan Bilosnić poput Petra Zoranića hodočasti na Velebit i već u prvome haikuu oni sklapaju zavjet, jer Velebit je hrvatsko svetište:

*Tulova glava
sja s aureolom
Prsten Zrmanje.*

Zoranić u svojim «Planinama», također ne skriva oduševljenje hrvatskom planinom:

«Idoh tada ja državom tom, i kroz razlik od bilja i cvitov miris, svi udi moji niku slast prijimljući, navlasito srdačce, pokripljeno staše.»¹

No, o Velebitu kao svetištu Bilosnić dalje pjeva:

*Sveto se brdo
naslonilo na sunce.
Krvava zora,*

tek ga nesvjesno povezujući sa «Zemljom Izlazećega Sunca» i planinom Fuji, japanskim svetištem. Činjenica je nepobitna da će svatko tko je bar jednom u životu vidio izlazak sunca iz Velebita, poistovjetiti taj prizor s vjerodostojnom biblijskom slikom.

¹ Zoranić, Petar: "Planine", Sysprint, Zagreb, 1998, str. 21.

Bilosnić ne skriva svoga književnog idola Petra Zoranića, već mu kroz tradicionalnu japansku pjesničku formu odaje počast:

*Sve tvoje vile
donose mi jabuke
za jedan haiku.*

Također, poput Zoranića i Bilosnić pjeva o Velebitu kao prostoru gdje se rodila mitologija Hrvata:

*Mač prepun bure
probode Paklenicu
Vila Velebita.,*

dok je Zoranić zapisao kako su božice Buru, lijepu djevojku, zbog njezine oholosti bacile u Paklenicu. Zoranić je na ulazu u Paklenicu u svome romanu parafrazirao Danteove stihove ulaska u *Pakao*, te između ostalog, o Paklenici putopisno i faktografski zabilježio:

«Istina jest da u gori vlaškoj pram nam jest misto ko se zove Vražja Vrata.»²

U nama koji živimo podno Velebita, taj hrvatski gorostas budi čežnju za čistoćom, ali i toplinom roditeljskoga doma. Zato je za Bilosnića bura čista žena:

*Čista je žena
pomela svu prašinu.
Bura u kući.*

Prema buri Bilosnić na neki način gaji nježan odnos, kao prema vlastitoj majci. Za haikue posvećene tome nemilosrdnom sjevernom vjetru, slobodno možemo reći da su istinski primjer pjesništva haiku:

*Dok bura bjesni
janje tek pritajeno
travu prebire.*

Ako posegnemo za Willmotovim pravilom o semantičkoj strukturi haikua, saznajemo: «semantička struktura haikua sastoji se od četiri glavna elementa: jasnoće, zatamnjenosti, produbljene percepcije i produbljene jasnoće.»³

Bura je u Bilosnićevoj haiku-poeziji i najveći tvorac metamorfoze u prirodi, o čemu svjedoče, također, antologijski haiku:

Zrmanja teče.

² Navedeno djelo, str. 18.

³ Willmot, R., Navedeni članak, str. 35. (Koji članak? Gdje je naveden? Op. lektora)

*Na velebitskoj buri
zelena svila.*

*Puhnula bura.
Pahuljom je postao
cvijet jabuke.*

Od sasvim svakodnevnog ugođaja, bura je onaj element koji ljudskoj osjetilnoj i duhovnoj percepciji nudi novo uzbuđenje. U buri, poput Petra Zoranića, Tomislav Marijan Bilosnić utjelovljuje vlastitu mitologiju prvoga pjesnika podno Velebita, koji u svojim odisejevskim lutanjima zastaje nad očevinom:

*Sve moje lađe
s kojih gledam Veleb
ponese bura.*

U ovom kontekstu (psihoanalizom gledano) Velebit je simbol autorove domovine, ali i vlastitoga naroda, stalno nezadovoljnog svojim sinovima.

U "Velebitu" Bilosnić sjedinjuje svoju osobno intimnu misao i filozofiju s kršćanskim osjećajem i zenovskim nazorima. Od sitnoga detalja on stvara zenovsku sliku Japana:

*U kamenjaru
svijetli mač samuraja.
Oštar sikavac.*

PR

DIOGEN pro kultura

<http://diogen.weebly.com>